

Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Viite: Asiantuntijapyyntö liikenne- ja viestintävaliokunta torstai 17.9.2026 klo 12.30 / E 43/2026 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje: Ennakkovaikuttaminen EU:n kriittisen viestinnän järjestelmää koskevaan lainsäädäntöön

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto koskien asiaa E 43/2026 vp Ennakkovaikuttaminen EU:n kriittisen viestinnän järjestelmää koskevaan lainsäädäntöön

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom kiittää valiokuntaa mahdollisuudesta tulla kuulluksi otsikon asiassa ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa:

Komission työohjelman mukaan komissio antaa vuoden kolmannella neljänneksellä lainsäädäntöaloitteen EU:n kriittisen viestinnän järjestelmän (European Critical Communication System, myöhemmin EUCCS) perustamiseksi. Lisäksi komissio asetti vuonna 2023 epävirallisen kriittisen viestinnän asiantuntijaryhmän (Mission Critical Communication Expert Group, myöhemmin MCCG) tukemaan komission työtä lainsäädäntöaloitteen valmistelussa. Tavoitteena on luoda koko EU:n ja Schengen-alueen kattava, turvallinen ja yhteentoimiva kriittisen viestinnän järjestelmä, joka yhdistää Euroopassa turvallisuudesta vastaavien viranomaisten viestintäverkot ja mahdollistaa saumattoman kriittisen viestinnän ja operatiivisen liikkuvuuden.

Perusmuistiossa (EU/722/2026-VM-1) kuvatun mukaisesti, Suomi on aiemmin pitänyt (E 39/2025 vp) ja pitää edelleen tarpeellisenä jäsenvaltioiden toimivaltaisten sisäisen turvallisuuden viranomaisten väliseen operatiiviseen viestintään luotavaa unionissa yhtenäistä suojattua kriittisen viestinnän järjestelmää mahdollistamaan sujuva, mutta turvattu viestintä rajat ylittävissä operaatioissa. Traficom pitää Suomen kantaa perusteltuna. MCCG-ryhmän työskentelyn sekä komission vaikutustenarviointiin liittyvän kannanotto-pyyntönsä materiaalin perusteella komission sääntelyaloitteella arvioidaan olevan vaikutusta erityisesti valtiovarainministeriön hallinnonalan sääntelyyn ja palveluihin. Traficom rooli viranomaisviestinnässä on ohjata ja valvoa teleyrityksiä ja varmistaa, että lainsäädännön mukaiset viestintäverkot ja -palveluita koskevat velvoitteet täyttyvät¹. Lisäksi Traficom

¹ Viranomaisverkoista ja viranomaisviestintään liittyvistä verkko- ja viestintäpalveluista säädetään sähköisen viestinnän palvelulain (917/2014) 29 a luvussa.

suunnittelee ja hallinnoi radiotaajuuksien käyttöä, ml. viranomaisten taa-juudet, Suomessa, koordinoi sitä naapurimaiden kanssa ja vaikuttaa taa-juuksien käytön EU-harmonisointiin ja kansainväliseen kehitykseen.

Traficom pitää tärkeänä, että EU:n kriittisen viestinnän järjestelmän toteutamisessa hyödynnettäisiin jo olemassa olevia tai kehitteillä olevia laajakaistaisia kansallisia ratkaisuja, ja näiden yhteentoimivuus muiden jäsenvaltioiden kansallisten ratkaisujen kanssa varmistettaisiin EU-tasolla. Suomessa on tällä hetkellä käytössä kaksi kriittisen viestinnän järjestelmää, vanhaan TETRA-teknologiaan pohjautuva Virve sekä kaupallisessa 4G- ja 5G-matkaviestinverkossa toimiva Virve 2. Tämän hetken arvion mukaan EUCCS-hankkeen lopputuloksena EU:n kriittisen viestinnän järjestelmä ja Virve 2 -palvelu tulevat muodostamaan toisiaan täydentävän ja yhteentöimivan kokonaisuuden, jossa kansallinen ja eurooppalainen viranomaisviestintä integroituvat toisiinsa. Traficom ei pidä kansallisten järjestelmien korvaamista EU-tason järjestelmällä toimivana ja riittävän luotettavana ratkaisuna.

EU:n kriittisen viestinnän järjestelmissä on varmistettava korkean tietoturvan ja suvereniteetin taso. Järjestelmän toteuttaminen ei saa johtaa EU:n tasoisten tietovarantojen syntymiseen järjestelmän osalta, vaan tietojen säilyttämisen tulee tapahtua jäsenvaltioiden tasolla. Traficom lisäksi kiinnittää huomiota siihen, että useat yhteensopivat kansalliset järjestelmät ovat häiriönsietokykyisempiä verrattuna yhteen kaikilla käytössä olevaan järjestelmään. Traficom:n näkemyksen mukaan näin varmistutaan järjestelmien tehokkaasta toiminnasta poikkeus- ja häiriötilanteissa. Lisäksi Traficom pitää tärkeänä, että EU-tason kehitystyö ei vaikuta kansallisten järjestelmien turvallisuuteen heikentävästi, vaan kehitystyön on noudatettava vähintään samaa tasoa.

Traficom pitää tärkeänä, että viranomaisten kriittisen viestinnän etuoikeus, verkkovierailu ja saatavuus varmistetaan rajat ylittävässä toiminnassa riittävällä tasolla. Traficom kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että edellä mainittujen toimien taso ei kansallisesti heikkene EU-tason kehitystyön johdosta. Suomella on muiden Pohjoismaiden kanssa tiivistä yhteistyötä viranomaisviestinnässä, ja Traficom kiinnittää erityistä huomiota siihen, ettei yhteistyön taso saisi heiketä EU-tason kehitystyöstä johtuen. Jatkovalmistelussa on Traficom:n näkemyksen mukaan huomioitava etenkin Pohjoismaiden kanssa tehdyn yhteistyön tason säilyttämiseen.

Traficom toteaa lisäksi, että kansallisella lainsäädännöllä, sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 29 a luku, on varmistettu viranomaisviestintään liittyvän verkkopalvelun saatavuus, viranomaisliittymien etuoikeutettu pääsy palveluun ja mahdollisuus kansalliseen verkkovierailuun. Traficom pitää tärkeänä, että vastaava sääntely saatettaisiin

yhtenäisesti EU-tasolle ja koskemaan kaikkia jäsenvaltioita. Lisäksi Traficom pitää tärkeänä, että eri jäsenvaltioissa käytössä olevien kriittisen viestinnän järjestelmien yhteentoimivuudesta varmistuttaisiin ja mahdollistettaisiin muun muassa rajat ylittävä saumaton (seamless mobility) viranomaisviestintä.

Traficom pitää hyvänä, että EU:n kriittisen viestinnän järjestelmien minimivaatimukset määritellään EU:n tasolla, ja on tärkeää, että esimerkiksi pilotointiin, testaukseen ja valvontaan olisi mahdollista hakea EU-tason rahoitusta.

Jäsenvaltioiden päätöksentekovallan säilyttäminen liittyen kansallisen kriittisen viestinnän järjestelmän edellyttämään infrastruktuuriin, palveluihin ja operatiiviseen toimintaan on Traficomien näkemyksen mukaan tärkeää. Traficom valvoo kaupallisille matkaviestinoperaattoreille asetettuja velvoitteita. Suomen valtion kokonaan omistama Erillisverkot Oy tarjoaa viranomaisille ja muille turvallisuuskriittisille toimijoille kriittisen viestinnän palvelua. Laajakaistaisen mobiilipalvelun mahdollistava Virve 2 toimii kaupallisen matkaviestinoperaattorin radioverkossa.

Traficom haluaa kiinnittää erityistä huomiota siihen, että lainsäädäntöaloitteen valmistelussa arvioidaan huolellisesti viranomaisiin ja viestintäverkkooperaattoreihin ja niiden markkinoihin kohdistuvat vaatimukset. Lisäksi Traficom toteaa, että kansalliselle viranomaiselle ei saisi syntyä merkittävästi uusia tehtäviä, vastuita tai muita jatkuvia operatiivisia velvoitteita EU-tason ratkaisuun liittyvien vaatimusten, toteutuksen tai hallintamallien johdosta. Traficom korostaa mahdollisten uusien tehtävien joustavaa toteuttamista jäsenvaltioissa.

Euroopan komissio on EUCCS:n kehittämisen vaikutustenarviointiin liittyvissä kannanottopyynnöissä kuvannut kolme vaihtoehtoa. Vaihtoehdossa 2 annettaisiin lainsäädäntöaloite ylätasoin järjestelmien perustamisesta, jossa olisi kyse yhdenmukaistetusta ratkaisusta siten, että jäsenvaltioiden itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan. Perusmuistion mukaan vaikuttaa todennäköiseltä, että komissio edistää vaihtoehtoa 2. Perusmuistiossa esitetyn arvion mukaan tulevassa lainsäädäntöehdotuksessa määriteltäisiin muun muassa osallistuvat viranomaiset sekä EU:n ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten toimivalta ja vastualueet sekä kansallisten järjestelmien tekniset vähimmäisvaatimukset ja yhteiset sovellukset, välineet ja palvelut sekä hallintamalli, jolla järjestelmää ylläpidetään ja kehitetään. Traficomien näkemyksen mukaan tämä vaihtoehto takaisi kansallisen liikkumavaran järjestelmän käyttöönoton suhteen.

Kokonaisuutena Traficom pitää perusmuistiossa esitettyä Suomen kantaa kannatettavana. Tärkeänä Traficom pitää erityisesti sitä, että EU:n kriittisen viestinnän järjestelmässä varmistutaan korkeasta tietoturvasta,

suvereniteetista, yhteentoimivuudesta ja kansallisen päätöksentekovallan säilymisestä. Lisäksi järjestelmän kustannustehokkuus tulisi huomioida kehitystyössä. Virve 2 -palvelun laajamittainen käyttöönotto sekä järjestelmän jatkokehitys ovat kansallisessa toiminnassa keskeisessä roolissa, ja sen rinnalle on tärkeä saada jäsenvaltioiden välillä toimiva kriittisen viestinnän järjestelmä.

Marko Kotilainen
Johtava asiantuntija